

Nr 203.

Av herr **Larsson m. fl.**, om anslag för bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln, punkten 10, föreslagit riksdagen att till bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för budgetåret 1935/1936 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor att utgå av automobilskattemedel.

Anslag för ifrågavarande ändamål har utgått alltsedan år 1918, men var ursprungligen förbehållet de fyra nordligaste länen. Först från och med budgetåret 1930/1931 ha samtliga län beretts möjlighet till bidrag från det samma. Anslagsbeloppet var för nämnda budgetår 450,000 kronor och för vart och ett av budgetåren 1931/1932, 1932/1933 och 1933/1934 500,000 kronor. Sistnämnda belopp föreslogs av Kungl. Maj:t även för budgetåret 1934/1935, men höjdes av 1934 års riksdag i anledning av väckta motioner, nr 61 och 62 i andra kammaren, till 600,000 kronor eller samma belopp, som av Kungl. Maj:t nu föreslås för nästkommande budgetår.

Det torde emellertid vara allmänt erkänt och framgår även klart av de utredningar, som förelegat i samband med anslagsbeviljandet, att de anvisade beloppen, trots de vidtagna höjningarna, varit i hög grad otillräckliga. Denna omständighet har medfört, att framställningar om bidrag för ändamålet i fråga, som gjorts från andra län än de norrländska, av brist på medel icke kunnat bifallas annat än i synnerligen begränsad omfattning. Såsom exempel må framhållas, att Kungl. Maj:t vid behandling den 9 februari 1934 av 24 från Älvsborgs län genom länsstyrelsen ingivna framställningar om bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar för en beräknad kostnad av sammanlagt 271,562 kronor lämnade 18 ansökningar utan bifall och för övriga 6 fall beviljade bidrag med sammanlagt 20,100 kronor. Vid prövning den 14 december 1934 av 16 framställningar från samma län avseende enskilda utfartsvägar till en beräknad byggnadskostnad av 100,471 kronor beviljades vidare bidrag endast i 4 fall med sammanlagt 5,275 kronor, under det att övriga 12 framställningar avslogos. Samtidigt beviljades 5,600 kronor till fullbordande av ett företag, som erhållit bidrag till dess påbörjande genom det nyssnämnda beslutet den 9 februari 1934. — Förhållandena ställa sig säkerligen likartade på andra håll inom mellersta och södra Sverige.

I statsverkspropositionen meddelas nu, att det med ledning av länsstyrelsernas yttranden beräknade anslagsbehovet för bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar under nästkommande budgetår uppgår till över 1,384,000 kronor. Av detta belopp hänför sig icke mindre än 1,209,000 kronor till de fem nordligaste länen och endast 175,000 kronor till samtliga övriga län tillsammans.

Till de sålunda meddelade siffrorna torde emellertid böra framhållas, att beloppet 175,000 kronor säkerligen icke på långt när motsvarar det anslagsbehov, som i verkligheten föreligger i fråga om andra län än de norrländska. Det förefaller uppenbart, att de minimala utsikterna att i de förstnämnda länen komma i åtnjutande av bidrag ur förevarande anslag göra att vederbörande, även om behovet är mycket stort, drar sig för att ge sitt behov tillkänna genom ingivandet av en framställning om bidrag. Planläggningen och erforderliga beräkningar rörande en ifrågasatt väg äro givetvis förenade med både besvär och kostnader, och då vederbörande med exempel sådana som de ovan anförda för ögonen anser det praktiskt taget utsiktslöst att kunna erhålla något statsbidrag till vägens byggande, låter han hellre hela saken vara. Att med utgångspunkt från de i statsverkspropositionen anförda siffrorna rörande behovet inom olika län företaga en med hänsyn till de faktiskt föreliggande behoven rättvis fördelning mellan länen torde av nu anförda skäl vara omöjligt.

Emellertid måste det stå klart för en var, som något intresserat sig för förevarande fråga, att det av Kungl. Maj:t för nästa budgetår föreslagna anslagsbeloppet 600,000 kronor är otillräckligt. Att till stöd för denna ståndpunkt här gå närmare in på de både många och starka skäl som föreligga för ett kraftigare stöd från statens sida torde icke vara av behovet påkallat. Dessa skäl hava flera gånger tidigare i olika sammanhang framförts i riksdagen och även i princip vunnit riksdagens godkännande. Det må endast erinras om att 1934 års riksdag, trots det svåra budgetära läge, vari staten då befann sig, fann sig föranlåten att bevilja anslag för ifrågavarande ändamål med 100,000 kronor utöver vad Kungl. Maj:t med hänsyn till de statsfinansiella svårigheterna ansett sig kunna föreslå. Svårigheter av antydd art föreligga visserligen alltjämt, men läget ter sig dock numera så pass mycket ljusare, att möjlighet torde förefinnas att icke oväsentligt höja det anslag, varom här är fråga. För att det överhuvud taget skall bli möjligt för andra delar av landet än de norrländska länen att i nämnvärd mån komma i åtnjutande av bidrag från anslaget, vilket ju i allt fall är avsett att även komma andra län tillgodo, torde det då vara nödvändigt att anslaget höjes till åtminstone 1,000,000 kronor. Ej ens nämnda belopp räcker visserligen på långt när till för att täcka det föreliggande behovet av bidrag, men av statsfinansiella skäl torde det icke låta sig göra att nu sträcka sig längre.

Det förtjänar även framhållas, att man kan ha anledning räkna med att en sådan höjning av här ifrågavarande anslag skulle kunna leda till minskning av anspråken på medel, som för byggande av enklare allmänna vägar stå till vägväsendets förfogande. Omöjligheten att erhålla bidrag till byggande av en enskild utfartsväg kan nämligen leda till att vägdistriktet förmås att anlägga en allmän väg med sådan sträckning, att den förutom andra trafikbehov även kan tillgodose intressen, som lika väl skulle kunna ha tillgodosetts genom en enkel och billig enskild utfartsväg. Härvid är att märka, dels att den enskilda vägen på grund av att arbetet med dess anläggande huvudsakligen utföres av vederbörande själv och att materialkostnaderna för en sådan

väg äro låga ställer sig avsevärt mycket billigare än en allmän väg även av enklaste beskaffenhet, och dels att underhållskostnaden för den enskilda vägen icke i någon mån belastar vägdistriktet.

På grund av det anförda hemställes alltså,

att riksdagen måtte till *bidrag till byggande av enskilda utfartsvägar* för budgetåret 1935/1936 anvisa ett *reservationsanslag* av kronor 1,000,000.

Stockholm den 22 januari 1935.

David Larsson.

Edvin Leffler.

Birger Petersson.

Arthur Gustafson.
